

**Załącznik do uchwały XLIII Zjazdu Nadzwyczajnego ZHP Nr 21
z dnia 11 stycznia 2026 r. w sprawie Statutu ZHP**

STATUT ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

ROZDZIAŁ 1. Postanowienia ogólne

§ 1

1. Związek Harcerstwa Polskiego jest stowarzyszeniem i posiada osobowość prawną.
2. Związek Harcerstwa Polskiego może używać skrótu ZHP.

§ 2

1. ZHP prowadzi działalność pożytku publicznego.
2. ZHP działa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Dla realizacji celów statutowych ZHP może prowadzić działania także poza granicami kraju.
3. Siedzibą ZHP jest miasto stołeczne Warszawa.
4. Chorągwie jako terenowe jednostki organizacyjne posiadają osobowość prawną.

ROZDZIAŁ 2. Charakter ZHP

§ 3

1. ZHP działa zgodnie z zasadami, celami i metodą, wprowadzonymi przez założyciela skautingu Roberta Baden-Powella i rozwiniętymi przez Andrzeja i Olgę Małkowskich.
2. ZHP jest patriotycznym, demokratycznym i dobrowolnym stowarzyszeniem, otwartym dla wszystkich bez względu na płeć, pochodzenie, rasę czy wyznanie bądź jego brak.

3. ZHP jest niezależny ideowo i organizacyjnie od partii, ruchów i organizacji o charakterze politycznym. Nie można wykorzystywać jednostek ZHP ani symboli ZHP do prowadzenia działalności politycznej.
4. ZHP jest członkiem światowej rodziny skautowej zrzeszonej w Światowej Organizacji Ruchu Skautowego (WOSM), Światowym Stowarzyszeniu Przewodniczek i Skautek (WAGGGS) i Międzynarodowym Bractwie Skautów i Przewodniczek (ISGF).

§ 4

ZHP stosuje zasadę równego traktowania męskich i żeńskich form określających członków ZHP, w tym pełnionych przez nich funkcji. Członkowie ZHP mają prawo do określenia używanej wobec nich formy gramatycznej w związku z ich działalnością w ZHP.

§ 5

1. Misją ZHP jest wychowywanie młodego człowieka, czyli wspieranie go we wszechstronnym rozwoju i kształtowaniu charakteru przez stawianie wyzwań.
2. ZHP wychowuje młodych ludzi na prawych, aktywnych, zaradnych i odpowiedzialnych obywateli w duchu wartości zawartych w Prawie Harcerskim.
3. Podstawą wychowania w ZHP są normy moralne wywodzące się z uniwersalnych, etycznych wartości kultury europejskiej opartych na dziedzictwie antyku, chrześcijaństwa i oświecenia. ZHP kształtuje postawy szacunku wobec każdego człowieka oraz uznaje prawo każdego członka Związku do osobistego wyboru systemu wartości duchowych.
4. Za główne cele swojego działania ZHP uznaje:
 - 1) stwarzanie warunków do wszechstronnego intelektualnego, społecznego, duchowego, emocjonalnego i fizycznego rozwoju człowieka;
 - 2) nieskrępowane kształtowanie osobowości człowieka odpowiedzialnego, przy poszanowaniu jego prawa do wolności i godności, w tym wolności od wszelkich nałogów;
 - 3) upowszechnianie i umacnianie w społeczeństwie przywiązania do wartości: wolności, prawdy, sprawiedliwości, demokracji, samorządności, równouprawnienia, tolerancji i przyjaźni;
 - 4) stwarzanie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad wszelkimi podziałami;

- 5) upowszechnianie wiedzy o świecie przyrody, przeciwstawianie się jego niszczeniu przez cywilizację, kształtowanie potrzeby kontaktu z nieskażoną przyrodą.

§ 6

1. Harcerski System Wychowawczy to trzy wzajemnie zależne i działające jako niepodzielna całość elementy: harcerskie zasady, metoda harcerska i program harcerski. Istotną rolę dla skuteczności pracy Harcerskim Systemem Wychowawczym odgrywa także osobisty przykład kadry.
2. Harcerskie zasady wskazują, za czym ZHP podąża w swojej działalności wychowawczej, po co prowadzone są harcerskie działania. ZHP wspiera wychowanie w oparciu o pracę nad sobą, braterstwo, służbę.
3. Metoda harcerska określa, jak prowadzić harcerskie działania, aby osiągnąć zamierzony efekt wychowawczy. Harcerskie działania prowadzone są:
 - 1) dobrowolnie;
 - 2) ze świadomością celów;
 - 3) pośrednio;
 - 4) z uwzględnieniem stopniowania trudności;
 - 5) przez wzajemność oddziaływań;
 - 6) indywidualnie;
 - 7) naturalnie;
 - 8) pozytywnie;
 - 9) systemem małych grup.
4. Program harcerski określa, jakie mechanizmy i rozwiązania są wykorzystywane, aby osiągnąć zamierzony efekt wychowawczy. Jego elementami są:
 - 1) praca z Prawem i Przysięgą Harcerską oraz Prawem i Obietnicą Zucha;
 - 2) rola drużynowego;
 - 3) instrumenty metodyczne;
 - 4) pożyteczne działania;
 - 5) uczenie w działaniu;
 - 6) obrzędowość i symbolika;
 - 7) kontakt z przyrodą.

Program harcerski powstaje samorządnie w drużynach oraz w innych podstawowych jednostkach organizacyjnych.

5. Zjazd ZHP uchwała Podstawy Wychowawcze ZHP zawierające opis Harcerskiego Systemu Wychowawczego.

§ 7

Wartości wychowawcze ZHP zawarte są w Obietnicy i Prawie Zucha, Przyrzeczeniu i Prawie Harcerskim oraz Zobowiązaniu Instruktorskim:

- 1) Obietnica Zucha:

Obiecuję być dobrym zuchem, zawsze przestrzegać Prawa Zucha.

- 2) Prawo Zucha:

1. *Zuch kocha Polskę i czyni dobro.*
2. *Zuch jest dzielny.*
3. *Zuch mówi prawdę.*
4. *Zuch pamięta o swoich obowiązkach.*
5. *Wszystkim jest z zuchem dobrze.*
6. *Zuch stara się być coraz lepszy.*

- 3) Przyrzeczenie Harcerskie:

Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce, nieść chętną pomoc bliźnim i być posłuszną/postusznym Prawu Harcerskiemu.

lub do wyboru

Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Polsce, stać na straży harcerskich zasad, nieść chętną pomoc bliźnim i być posłuszną/postusznym Prawu Harcerskiemu.

- 4) Prawo Harcerskie:

1. *Harcierz sumiennie spełnia swoje obowiązki wynikające z Przyrzeczenia Harcerskiego.*
2. *Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.*
3. *Harcierz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.*
4. *Harcierz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.*
5. *Harcierz postępuje po rycersku.*
6. *Harcierz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.*

7. *Harcerz jest karny i posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym.*
8. *Harcerz jest zawsze pogodny.*
9. *Harcerz jest oszczędny i ofiarny.*
10. *Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, w mowie i uczynkach, jest wolny od nałogów.*

5) Zobowiązanie Instruktorskie:

Przyjmuję obowiązki instruktorki/instruktora Związku Harcerstwa Polskiego. Jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności harcerskiego wychowawcy i opiekuna. Będę dbać o dobre imię harcerstwa, przestrzegać Statutu ZHP, pracować nad sobą, pogłębiać swoją wiedzę i umiejętności. Wychowam swego następcę. Powierzonej przez Związek Harcerstwa Polskiego służby nie opuszczę samowolnie.

ROZDZIAŁ 3. Realizacja celów ZHP

§ 8

ZHP realizuje swoje cele poprzez:

- 1) prowadzenie całorocznej działalności wychowawczej, edukacyjnej oraz oświatowej wśród dzieci i młodzieży z wykorzystaniem harcerskiej metody wychowawczej;
- 2) zrzeszanie swoich członków w podstawowych jednostkach organizacyjnych;
- 3) tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów, w tym przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego;
- 4) prowadzenie działalności w zakresie edukacji, oświaty, wychowania, nauki i szkolnictwa wyższego;
- 5) współdziałanie z rodzicami oraz wspieranie ich w wychowaniu dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez Ruch Przyjaciół Harcerstwa;
- 6) wypowiadanie się w sprawach dzieci i młodzieży;
- 7) wspomaganie organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego;
- 8) promowanie i organizowanie wolontariatu;
- 9) wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych;

- 10) podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 11) podejmowanie działań odpowiedzialnych społecznie i etycznie środowiskowo, zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju;
- 12) prowadzenie działalności w zakresie wspierania rewitalizacji;
- 13) upowszechnianie i podejmowanie działań na rzecz ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także wspomaganie rozwoju demokracji;
- 14) udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa;
- 15) udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 16) upowszechnianie wiedzy o prawach konsumentów, działanie na rzecz ochrony tych praw;
- 17) promowanie Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- 18) prowadzenie działalności na rzecz rozwijania kontaktów i współpracy społeczeństw różnych państw;
- 19) prowadzenie działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 20) udzielanie pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 21) prowadzenie działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 22) prowadzenie działalności w zakresie turystyki i krajoznawstwa;
- 23) prowadzenie działalności w dziedzinie żeglarsstwa, w tym w zakresie promowania wychowania żeglarskiego oraz wodnego wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych;
- 24) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- 25) prowadzenie działalności na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 26) prowadzenie działalności na rzecz obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 27) prowadzenie działalności w zakresie ratownictwa, ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wspieranie państwowych systemów ratowniczych;
- 28) udzielanie pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- 29) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych,

- 30) prowadzenie działalności charytatywnej;
- 31) prowadzenie działalności na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w szczególności dotyczącej rehabilitacji i rewalidacji osób niepełnosprawnych;
- 32) prowadzenie działalności na rzecz weteranów, w tym weteranów poszkodowanych z tytułu działań poza granicami państwa;
- 33) prowadzenie działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 34) kształtowanie więzi międzypokoleniowych w konsekwencji działalności na rzecz osób starszych, szczególnie harcerskich seniorów, w tym pełnienie funkcji opiekuńczych;
- 35) prowadzenie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 36) prowadzenie działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 37) wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 38) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 39) prowadzenie działalności na rzecz ochrony zdrowia, w tym działalności leczniczej oraz profilaktyki i promocji zdrowia;
- 40) prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz działalności w zakresie wyrównywania szans tych rodzin i osób, resocjalizacja dzieci i młodzieży nieprzystosowanych społecznie;
- 41) prowadzenie działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 42) promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 43) prowadzenie działalności na rzecz rolników i ich rodzin;
- 44) prowadzenie działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 45) prowadzenie działalności na rzecz integracji cudzoziemców;
- 46) prowadzenie działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 47) tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej;
- 48) prowadzenie działalności w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 49) prowadzenie działalności wydawniczej, radiowej i informacyjnej;

- 50) ewidencjonowanie, zabezpieczanie, gromadzenie, konserwowanie dóbr kultury, w szczególności związanych z historią harcerstwa, oraz ich udostępnianie dla celów naukowo-badawczych i wychowawczych;
- 51) prowadzenie działalności w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 52) prowadzenie działalności na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury;
- 53) prowadzenie działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych;
- 54) wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości;
- 55) podejmowanie działań na rzecz społecznej odpowiedzialności biznesu;
- 56) wspomaganie rozwoju techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 57) prowadzenie działalności naukowej i naukowo-badawczej, w szczególności w utworzonych i prowadzonych ośrodkach naukowo-badawczych;
- 58) tworzenie i prowadzenie ośrodków i placówek oświatowo-wychowawczych oraz opiekuńczo-wychowawczych;
- 59) zakładanie i prowadzenie przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty;
- 60) prowadzenie szkoleń specjalistycznych umożliwiających zdobycie uprawnień państwowych;
- 61) współpracę z instytucjami, organizacjami oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz pożytku publicznego, których cele nie są sprzeczne z celami ZHP.

§ 9

1. ZHP współpracuje z organami władzy publicznej, administracji rządowej i samorządowej, placówkami oświaty i wychowania, Wojskiem Polskim oraz innymi służbami mundurowymi, kościołami katolickimi, innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.
2. ZHP współpracuje z organizacjami społecznymi i podmiotami mającymi siedzibę w Polsce, których cele i działalność nie są sprzeczne z celami ZHP.
3. ZHP korzysta ze wsparcia rodziców i przyjaciół harcerstwa.

§ 10

1. ZHP utrzymuje kontakty z dziećmi i młodzieżą polonijną oraz Polakami mieszkającymi poza granicami kraju.
2. ZHP współdziała z organizacjami skautowymi, zwłaszcza zrzeszonymi w WOSM, WAGGGS i ISGF.
3. ZHP może współpracować z innymi organizacjami, zwłaszcza dziecięcymi i młodzieżowymi, mającymi siedzibę poza granicami kraju, oraz z organizacjami międzynarodowymi, których cele i działalność nie są sprzeczne z celami ZHP.

ROZDZIAŁ 4. Symbole i odznaki ZHP

§ 11

1. Hymnem ZHP jest pierwsza zwrotka wraz z refrenem pieśni „Wszystko, co nasze, Polsce oddamy”.
2. Tekst oraz zapis nutowy Hymnu ZHP określa załącznik nr 1 do Statutu ZHP.

§ 12

1. Tradycyjnym symbolem ZHP jest Lilijka ZHP – harcerska lilijka z pierwszymi literami hasła filaretów: Ojczyzna, Nauka, Cnota oraz napisem „ZHP” na przewiązce.
2. Odznakami organizacyjnymi ZHP są:
 - 1) dla zuchów, które złożyły Obietnicę Zucha – Znaczek Zucha przedstawiający główkę białego orła i żółtą tarczę wschodzącego słońca na niebieskim tle; podstawą odznaki jest czerwony prostokąt z napisem „ZUCH”;
 - 2) dla pozostałych członków ZHP, którzy złożyli Przyrzeczenie Harcerskie – tradycyjny Krzyż Harcerski, wzorowany na orderze Virtuti Militari, z lilijką w środku i wieńcem z liści dębowych i laurowych, wplecionym w ramiona, oraz napisem „CZUWAJ”.
3. Wzór Lilijki ZHP, Znaczka Zucha i Krzyża Harcerskiego określa załącznik nr 2 do Statutu ZHP.
4. Odznakami przynależności członków ZHP do WOSM, WAGGGS i ISGF są symbole tych organizacji.
5. Główna Kwatera ZHP określa:

- 1) sposób używania symboli i odznak wymienionych w ust. 1–4;
- 2) wzory innych odznak i symboli ZHP oraz sposób ich używania.

§ 13

1. ZHP posiada sztandar i banderę.
2. Prawo posiadania sztandaru przysługuje także chorągwiom, hufcom, szczerpom oraz podstawowym jednostkom organizacyjnym.
3. Główna Kwatera ZHP określa wzory sztandarów i zasady ich przyznawania oraz wzór i zasady posługiwania się banderą ZHP.

§ 14

1. Podstawowym ubiorem organizacyjnym członków ZHP jest mundur.
2. Główna Kwatera ZHP określa wzory mundurów i innych strojów organizacyjnych oraz sposoby ich używania.

§ 15

1. Jednostki organizacyjne ZHP mogą posiadać nazwy i imiona.
2. Główna Kwatera ZHP określa zasady i tryb przyjmowania nazw i imion przez jednostki organizacyjne ZHP.

ROZDZIAŁ 5. Członkowie ZHP

§ 16

1. Członkami ZHP mogą być:
 - 1) obywatele polscy;
 - 2) cudzoziemcy mieszkający stale lub czasowo w Polsce.
2. Osoby poniżej 16 lat mogą należeć do ZHP za pisemną zgodą rodziców lub innych przedstawicieli ustawowych.

§ 17

1. Członkostwo ZHP powstaje po:
 - 1) złożeniu deklaracji członkowskiej ZHP i akceptacji zasad działania ZHP;
 - 2) potwierdzeniu przyjęcia deklaracji w imieniu ZHP, poprzez nadanie przydziału służbowego przez osobę kierującą podstawową jednostką organizacyjną, terenową jednostką organizacyjną albo Naczelnika ZHP.
2. Główna Kwatera ZHP określa właściwość i szczegółowe zasady postępowania osób podejmujących w imieniu ZHP decyzje o członkostwie ZHP oraz rodzaj i sposób prowadzonej dokumentacji.

§ 18

1. Członkami ZHP są: zuchy, harcerze, harcerze starsi, wędrownicy, starszysza, instruktorzy i seniorzy.
2. Zuchy składają Obietnicę Zucha, pozostali członkowie ZHP składają Przyrzeczenie Harcerskie.
3. Członek ZHP zostaje instruktorem z chwilą złożenia Zobowiązania Instruktorskiego. Instruktorem może zostać osoba, która uprzednio złożyła Przyrzeczenie Harcerskie, ukończyła 16 lat i zdobyła stopień instruktorski.

§ 19

1. Członkowie ZHP mają przydział służbowy.
2. Główna Kwatera ZHP określa zasady przydziału służbowego członków ZHP.

§ 20

Członkostwo ZHP ustaje na skutek:

- 1) wystąpienia z ZHP;
- 2) skreślenia z listy członków ZHP;
- 3) nieopłacenia podstawowej składki członkowskiej w terminie określonym w § 25 ust. 2;
- 4) wykluczenia z ZHP.

§ 21

Wystąpienie z ZHP następuje w drodze oświadczenia, które składane jest zgodnie z przydziałem służbowym, osobie kierującej podstawową jednostką organizacyjną, właściwemu komendantowi hufca, komendantowi chorągwi albo Naczelnikowi ZHP.

§ 22

1. Skreślenie z listy członków może nastąpić w przypadku niewypełnienia obowiązków członkowskich.
2. Decyzję o skreśleniu z listy członków ZHP podejmuje, po wcześniejszym uprzedzeniu o takim zamiarze i umożliwieniu złożenia wyjaśnień, zgodnie z podstawowym przydziałem służbowym, osoba kierująca podstawową jednostką organizacyjną, właściwy komendant hufca, komendant chorągwi albo Naczelnik ZHP.
3. Od decyzji o skreśleniu z listy członków ZHP przysługuje prawo odwołania na zasadach określonych w § 31 ust. 1-2.

§ 23

1. Wykluczenie z ZHP następuje w trybie określonym w § 29.
2. Od decyzji o wykluczeniu z ZHP osobie ukaranej przysługuje prawo odwołania na zasadach określonych w § 31 ust. 1-2 i § 46 ust. 4.
3. Wykluczenie z ZHP powoduje pozbawienie praw członkowskich, utratę stopni i odznak organizacyjnych.
4. Wykluczonemu z ZHP przysługuje prawo ponownego ubiegania się o członkostwo w ZHP po okresie minimum czterech lat od zastosowania kary.

§ 24

1. Członkowie ZHP mają prawo:
 - 1) brać udział we wszystkich formach pracy harcerskiej, w szczególności uczestniczyć w życiu jednostki organizacyjnej ZHP, do której mają przydział służbowy;
 - 2) realizować przysługujące im na zasadach określonych w przepisach ZHP czynne i bierne prawo wyborcze;
 - 3) wypowiadać się i zgłaszać wnioski w sprawach dotyczących ZHP;
 - 4) korzystać, na zasadach określonych w przepisach ZHP, z urządzeń, sprzętu, placówek i świadczeń ZHP;

- 5) nosić mundur i odznaki organizacyjne ZHP.
2. Instruktorzy mają ponadto prawo przyjmowania Obietnicy Zucha, Przyrzeczenia Harcerskiego i Zobowiązania Instruktorskiego.

§ 25

1. Nieopłacenie podstawowej składki członkowskiej w terminie określonym w przepisach ZHP powoduje zawieszenie wszystkich praw członkowskich, w tym prawa do wykonywania mandatu członka władz ZHP, ze skutkiem od następnego dnia po tym terminie, do dnia opłacenia zaległej składki, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli zaległa podstawowa składka członkowska nie zostanie opłacona do ostatniego dnia kwartału, członkostwo ZHP ustaje z końcem tego kwartału.

§ 26

1. Członkowie ZHP mają obowiązek:
 - 1) dbać o dobre imię i dobro Związku, kierować się zasadami określonymi w Prawie i Obietnicy Zucha oraz Prawie i Przyrzeczeniu Harcerskim;
 - 2) stosować się do postanowień Statutu ZHP oraz przestrzegać przepisów i regulaminów ZHP;
 - 3) brać czynny udział w życiu ZHP;
 - 4) opłacać składkę członkowską w terminach określonych w przepisach ZHP.
2. Instruktorzy mają ponadto obowiązek kierowania się zasadami określonymi w Zobowiązaniu Instruktorskim i Kodeksie Instruktorskim oraz szczególnej troski o powierzone im dzieci i młodzież, zwłaszcza o ich harcerskie wychowanie zgodnie z Prawem i Przyrzeczeniem Harcerskim oraz zdrowie i bezpieczeństwo.

§ 27

1. Funkcję instruktorską może pełnić instruktor. W uzasadnionych przypadkach komendant hufca może dopuścić do pełnienia funkcji instruktorskiej członka ZHP niebędącego instruktorem, który ukończył 16 lat i posiada odpowiednie kwalifikacje instruktorskie.
2. Funkcjami instruktorskimi są funkcje, które nie mają charakteru dorywczego, to jest:

- 1) funkcja drużynowego lub kierującego podstawową jednostką organizacyjną oraz inne stałe funkcje związane z realizacją zadań statutowych powierzane w trybie mianowania przez właściwego komendanta hufca, komendanta chorągwi lub Naczelnika ZHP;
- 2) funkcje członków władz ZHP powierzane w trybie wyboru, z wyjątkiem funkcji delegata na zjazd ZHP i zjazd chorągwi.
3. Dla osób niepełnoletnich pełniących funkcję drużynowego komendant hufca wyznacza pełnoletniego opiekuna. Funkcja opiekuna nie jest funkcją instruktorską.
4. Powierzenie funkcji harcerskiego kapelana następuje w trybie mianowania przez właściwego komendanta hufca, komendanta chorągwi lub Naczelnika ZHP, za zgodą odpowiednich władz kościelnych.

§ 28

1. Członkowie ZHP mogą być wyróżniani i nagradzani za osiągnięcia w pracy w ZHP.
2. Najwyższym wyróżnieniem honorowym ZHP jest odznaczenie – Krzyż „Za Zasługi dla ZHP”.
3. Rada Naczelna ZHP ustanawia ogólnozwiązkowe wyróżnienia honorowe ZHP i określa system wyróżnień honorowych w ZHP.

§ 29

1. Wobec członków ZHP naruszających postanowienia Statutu ZHP i innych przepisów obowiązujących w ZHP mogą być stosowane następujące kary:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) wykluczenie z ZHP;
- 4) pozbawienie, na okres do 4 lat, całości lub określonych praw członkowskich, w tym zakaz pełnienia określonych funkcji.

Kary określone w pkt 1 i 4 albo 2 i 4 mogą być wymierzane łącznie.

2. Uprawnionymi do stosowania kar są:
 - 1) w stosunku do członków ZHP niebędących instruktorami i niepełniących funkcji instruktorskich – osoba kierująca podstawową jednostką organizacyjną ZHP, a w przypadku osób posiadających przydział służbowy do szczepla – właściwy komendant szczepla;

- 2) w stosunku do instruktorów lub członków ZHP pełniących funkcje instruktorskie:
 - a) właściwy komendant hufca, komendant chorągwi albo Naczelnik ZHP w zakresie kary upomnienia i nagany oraz pozbawienia praw członkowskich,
 - b) właściwy sąd harcerski w zakresie wszystkich kar, orzekając na wniosek władzy ZHP, instruktora lub członka ZHP pełniącego funkcję instruktorską, z zastrzeżeniem, że właściwy komendant hufca, komendant chorągwi i Naczelnik ZHP mogą wnioskować do sądu harcerskiego wyłącznie o wymierzenie kary wykluczenia z ZHP.
3. Obwinionemu przysługuje prawo złożenia wyjaśnień przed zastosowaniem kary.
4. Karalność przewinienia ustaje, jeżeli w okresie 4 lat od przewinienia obwiniony nie został wezwany do złożenia wyjaśnień, o których mowa w ust. 3, ani nie został złożony wniosek o jego ukaranie do sądu harcerskiego.
5. Naczelny Sąd Harcerski ZHP może określić w Regulaminie sądów harcerskich ZHP dłuższe niż określone w ust. 4 terminy karalności dla:
 - 1) określonych przez siebie rodzajów przewinień naruszających zasady bezpieczeństwa małoletnich;
 - 2) przewinień, które były przedmiotem postępowania przed sądem powszechnym;
 - 3) przewinień ujawnionych po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4.
6. Kara upomnienia lub nagany ulega zatarciu po upływie 2 lat od prawomocnego ukarania, a kara pozbawienia praw członkowskich – po upływie 4 lat od zakończenia okresu jej stosowania.

§ 30

1. Właściwy komendant hufca, komendant chorągwi albo Naczelnik ZHP może zawiesić instruktora lub członka ZHP pełniącego funkcję instruktorską w pełnieniu określonych funkcji lub w prawach członka ZHP, jeśli ze względu na rodzaj przewinienia przemawiają za tym względy wychowawcze lub dobro Związku, pod warunkiem:
 - 1) jednoczesnego wymierzenia kary, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 4 – do czasu upływu terminu na wniesienie odwołania, o którym mowa w § 31 ust. 2, a w przypadku wniesienia odwołania – do czasu zakończenia postępowania odwoławczego przed sądem harcerskim;

- 2) skierowania wniosku do sądu harcerskiego o wymierzenie kary, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3 – do czasu zakończenia postępowania przed sądem harcerskim.
2. Okres zawieszenia nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy, jednakże sąd harcerski może przedłużyć ten okres na wniosek właściwego komendanta lub Naczelnika ZHP. Sąd harcerski może także skrócić okres zawieszenia, jeśli uzna, że nie zaistniały przesłanki do zawieszenia określone w ust. 1.

§ 31

1. Członkowi ZHP niebędącemu instruktorem i niepełniącemu funkcji instruktorskiej przysługuje, w terminie 14 dni od dnia powiadomienia, prawo odwołania od decyzji o pozbawieniu go członkostwa ZHP, ograniczeniu jego praw członkowskich lub ukaraniu podjętej przez osobę kierującą podstawową jednostką organizacyjną albo komendanta szczepu do właściwego komendanta hufca, komendanta chorągwi albo Naczelnika ZHP.
2. Instruktorowi lub osobie pełniącej funkcję instruktorską przysługuje, w terminie 14 dni od dnia powiadomienia, prawo odwołania od decyzji o pozbawieniu go członkostwa ZHP, ograniczeniu jego praw członkowskich lub ukaraniu do właściwego sądu harcerskiego.
3. Od rozstrzygnięć podjętych w trybie odwoławczym, o którym mowa w ust. 1-2, odwołanie nie przysługuje.
4. Do decyzji, o których mowa w ust. 1-2, nie mają zastosowania przepisy § 53.

§ 32

Sądy harcerskie mogą prowadzić postępowania wobec instruktorów oraz osób pełniących funkcje instruktorskie, których członkostwo ZHP wygaśnię, dotyczące czynów popełnionych w okresie ich członkostwa w ZHP. W tych sprawach sądy orzekają wyłącznie w sprawie ewentualnej winy obwinionego.

ROZDZIAŁ 6. Jednostki organizacyjne ZHP

§ 33

1. ZHP jest wspólnotą podstawowych i terenowych jednostek organizacyjnych.
2. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi są:
 - 1) gromady, drużyny lub kręgi;

- 2) inne jednostki działające na zasadach drużyny lub kręgu.
3. Terenowymi jednostkami organizacyjnymi są:
 - 1) hufce i chorągwie;
 - 2) inne jednostki tworzone na zasadach określonych w Statucie ZHP przez komendę chorągwi celem prowadzenia działalności gospodarczej albo przez Główną Kwaterę ZHP celem prowadzenia działalności gospodarczej lub muzealnej.

§ 34

1. Rozpoczęcie działalności podstawowej jednostki organizacyjnej wymaga zgody właściwego komendanta hufca. W szczególnie uzasadnionych przypadkach utworzenie podstawowej jednostki organizacyjnej może nastąpić także za zgodą komendanta chorągwi albo Naczelnika ZHP.
2. Gromadą lub drużyną kieruje drużynowy. Drużynowego mianuje rozkazem właściwy komendant hufca.
3. Kręgiem kieruje jego przewodniczący lub komendant wybierany przez krąg i mianowany przez właściwego komendanta hufca, komendanta chorągwi lub Naczelnika ZHP.

§ 35

1. Podstawowe jednostki organizacyjne działające w jednym środowisku mogą łączyć się w szczepy. Utworzenie szczepu zatwierdza komenda hufca.
2. Szczepem kieruje komendant. Komendanta szczepu mianuje rozkazem właściwy komendant hufca.

§ 36

1. Hufiec jest terytorialną wspólnotą gromad, drużyn, kręgów i innych podstawowych jednostek organizacyjnych.
2. Hufiec tworzy warunki do działania podstawowych jednostek organizacyjnych przez:
 - 1) budowanie wspólnoty instruktorskiej oraz wspólnoty gromad, drużyn i kręgów;
 - 2) wychowanie, kształcenie i wspieranie drużynowych oraz pozostałych członków kadry;
 - 3) pozyskiwanie i motywowanie kadry;

- 4) inicjowanie i wzmacnianie działalności programowej i metodycznej jednostek gromad i drużyn;
 - 5) wspieranie gromad, drużyn, kręgów i szczepów w organizowaniu akcji letniej i zimowej;
 - 6) koordynację, nadzór i systematyczną ocenę jednostek organizacyjnych hufca w zakresie zgodności z celami, zasadami i regulaminami ZHP oraz metodą harcerską;
 - 7) współpracę z władzami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami;
 - 8) pozyskiwanie środków finansowych i materialnych wspierających działalność hufca.
3. Hufiec jest tworzony przez komendę chorągwi po zasięgnięciu opinii zainteresowanych środowisk.
 4. Komenda chorągwi wyznacza teren działania i siedzibę władz hufca.
 5. Komenda chorągwi zmienia teren działania hufca na wniosek zainteresowanych środowisk, po zasięgnięciu opinii właściwych komend hufców.
 6. Jeżeli na terenie gminy ma działać więcej niż jeden hufiec, tereny działania tych hufców wyznaczone przez komendę chorągwi nie mogą się pokrywać.
 7. Komenda chorągwi może zlikwidować hufiec po zasięgnięciu opinii zainteresowanych środowisk. W uchwale o likwidacji hufca komenda chorągwi określa zasady ustalania nowego przydziału służbowego członków, przynależność jednostek organizacyjnych oraz sposób rozdysponowania składników majątkowych zlikwidowanego hufca i uregulowania jego zobowiązań.

§ 37

1. Chorągiew jest terytorialną wspólnotą hufców.
2. Chorągiew tworzy warunki do działania hufców i podległych jednostek organizacyjnych przez:
 - 1) budowanie wspólnoty instruktorskiej i wspólnoty hufców;
 - 2) wzmacnianie działalności programowej i metodycznej;
 - 3) kształcenie kadry instruktorskiej;
 - 4) pracę z instruktorami, zwłaszcza z instruktorami komend hufców;
 - 5) koordynację, nadzór i systematyczną ocenę komend hufców i jednostek organizacyjnych chorągwi;

- 6) współpracę z władzami regionalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami;
 - 7) pozyskiwanie środków finansowych i materialnych wspierających działania hufców oraz jednostek organizacyjnych chorągwi.
3. Chorągiew jest tworzona przez Główną Kwaterę ZHP po zasięgnięciu opinii zainteresowanych hufców.
 4. Główna Kwatera ZHP wyznacza teren działania i siedzibę władz chorągwi.
 5. Jeżeli na terenie województwa ma działać więcej niż jedna chorągiew, tereny działania tych chorągwi wyznaczone przez Główną Kwaterę ZHP nie mogą się pokrywać.
 6. Likwidacja chorągwi następuje w drodze uchwały zjazdu chorągwi, podjętej większością 2/3 głosów w obecności co najmniej 3/4 delegatów.
 7. Rada Naczelna ZHP może zlikwidować chorągiew na wniosek Głównej Kwatery ZHP w przypadku trwałej niemożności regulowania zaciągniętych i wymagalnych zobowiązań chorągwi stwierdzonej uchwałą Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP.
 8. Główna Kwatera ZHP określa w uchwale szczegółowy tryb likwidacji chorągwi, w tym przynależność terytorialną hufców wchodzących w jej skład oraz sposób rozdysponowania składników majątkowych likwidowanej chorągwi i uregulowania jej zobowiązań.

§ 38

1. Jednostka organizacyjna, o której mowa w § 33 ust. 3 pkt 2, jest tworzona i rozwiązywana przez Główną Kwaterę ZHP albo właściwą komendę chorągwi. Uchwała o utworzeniu jednostki określa podstawowe cele jej działania oraz siedzibę. Siedziba jednostki tworzonej przez komendę chorągwi musi znajdować się na terenie działania tej chorągwi.
2. Osobę kierującą działalnością jednostki organizacyjnej, o której mowa w ust. 1, powołuje i odwołuje odpowiednio Główna Kwatera ZHP albo właściwa komenda chorągwi.
3. Regulamin jednostki organizacyjnej określa jej szczegółową organizację oraz zasady działania. Regulamin nadaje osoba kierująca działalnością tej jednostki, po wcześniejszym uzyskaniu akceptacji Głównej Kwatery ZHP albo właściwej komendy chorągwi.

§ 39

W ZHP mogą działać środowiskowe, regionalne oraz ogólnopolskie ruchy programowo-metodyczne skupiające członków ZHP oraz jednostki organizacyjne ZHP. Rada Naczelna ZHP określa szczegółowe zasady działania ruchów programowo-metodycznych.

ROZDZIAŁ 7. Ogólne zasady działania władz ZHP

§ 40

1. Władze ZHP pochodzą z wyboru.
2. Władzami ZHP są:
 - 1) władze hufca:
 - a) zjazd hufca,
 - b) komenda hufca,
 - c) komendant hufca,
 - d) komisja rewizyjna hufca;
 - 2) władze chorągwi:
 - a) zjazd chorągwi,
 - b) komenda chorągwi,
 - c) komendant chorągwi,
 - d) komisja rewizyjna chorągwi,
 - e) sąd harcerski chorągwi;
 - 3) władze naczelne:
 - a) zjazd ZHP,
 - b) Przewodniczący ZHP,
 - c) Rada Naczelna ZHP,
 - d) Główna Kwatera ZHP,
 - e) Naczelnik ZHP,
 - f) Centralna Komisja Rewizyjna ZHP,
 - g) Naczelny Sąd Harcerski ZHP.

§ 41

1. Kadencja władz ZHP trwa cztery lata, rozpoczyna się na zjeździe zwyczajnym i kończy się na kolejnym zjeździe zwyczajnym.
2. Kadencja władz może zostać skrócona przez zjazd nadzwyczajny albo zjazd sprawozdawczy. W przypadku skrócenia kadencji kadencja władz wybranych na zjeździe nadzwyczajnym lub na zjeździe sprawozdawczym kończy się na najbliższym zjeździe zwyczajnym.
3. Kadencja komendanta i członków komendy kończy się z chwilą wyboru komendanta na kolejną kadencję, a kadencja Naczelnika ZHP i członków Głównej Kwatery ZHP - z chwilą wyboru Naczelnika ZHP na kolejną kadencję.

§ 42

1. Po zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego wszystkie pozostałe władze ZHP mające także prawo do zwołania takiego zjazdu mogą rozszerzyć zakres spraw, dla których zjazd został zwołany, w terminie 2 tygodni od publikacji uchwały albo decyzji o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego.
2. Na żądanie 1/4 osób mających prawo uczestnictwa w zjeździe nadzwyczajnym z głosem decydującym, zgłoszone w terminie 2 tygodni od publikacji uchwały albo decyzji o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego, władza ZHP, która zwołała taki zjazd, rozszerza zakres spraw, dla których zjazd został zwołany, o sprawy wskazane przez tych uczestników.

§ 43

1. W zakresie nieuregulowanym w Statucie ZHP oraz odpowiednich uchwałach władz naczelnych władze kolegialne określają swoją organizację i regulamin pracy.
2. Komenda hufca, komenda chorągwi oraz Główna Kwatera ZHP dokonują podziału zadań pomiędzy swoimi członkami. Podział ten musi obejmować powierzenie jednej lub kilku osobom odpowiedzialności za program oraz za pracę z kadrą.

§ 44

Członkowie komend hufców, komend chorągwi oraz Głównej Kwatery ZHP mogą, na podstawie zawartej z ZHP umowy, otrzymywać wynagrodzenie za czynności wykonywane w związku z pełnioną przez nich funkcją członka odpowiedniej komendy albo członka Głównej Kwatery ZHP.

§ 45

1. Komisje rewizyjne są organami kontroli wewnętrznej ZHP.
2. Zasady działania komisji rewizyjnych, w tym prowadzenia działalności kontrolno-nadzorczej, określa Regulamin pracy komisji rewizyjnych ZHP.

§ 46

1. Sądy harcerskie mają charakter sądów koleżeńskich.
2. Sądy harcerskie są niezależne, a członkowie sądów harcerskich niezawisli w orzekaniu.
3. Sądy harcerskie prowadzą:
 - 1) postępowania ugodowe w przypadku sporów pomiędzy instruktorami;
 - 2) postępowania dyscyplinarne, rozpatrując wnioski o ukaranie w sprawach dotyczących naruszenia Statutu ZHP, uchwał lub decyzji władz ZHP przez instruktorów lub członków ZHP pełniących funkcje instruktorskie;
 - 3) postępowania dyscyplinarne, rozpatrując odwołania instruktorów lub członków ZHP pełniących funkcje instruktorskie od decyzji władz ZHP o ukaraniu;
 - 4) postępowania odwoławcze, rozpatrując określone w Statucie ZHP odwołania od decyzji władz ZHP.
4. Od orzeczeń sądów harcerskich w sprawach, o których mowa w ust. 3 pkt 2, stronom postępowania przysługuje odwołanie do sądu harcerskiego drugiej instancji. Od orzeczeń sądów harcerskich w sprawach, o których mowa w ust. 3 pkt 3 i 4, odwołanie nie przysługuje.
5. Naczelny Sąd Harcerski ZHP może, na wniosek Przewodniczącego ZHP, w drodze uchwały wznowić każde postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem, pod warunkiem, że wniosek ten zawiera zarzut rażącego naruszenia prawa, Statutu ZHP lub Regulaminu sądów harcerskich ZHP, mającego istotny wpływ na treść orzeczenia. Wniosek na niekorzyść osoby ukaranej nie może być złożony po upływie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Wniosek zawierający wyłącznie zarzut niewspółmierności kary nie podlega rozpatrzeniu.
6. Ustrój sądów harcerskich, ich szczegółowe kompetencje, właściwość oraz tryb postępowania określa Regulamin sądów harcerskich ZHP.

§ 47

1. Pracami komisji rewizyjnej i sądu harcerskiego kieruje przewodniczący wybierany i odwoływany przez członków danej władzy.
2. Władza, o której mowa w ust. 1, jest zobowiązana do wyboru co najmniej jednego wiceprzewodniczącego. Postanowienia ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. W razie wygaśnięcia mandatu albo niemożności wykonywania obowiązków określonych w Statucie ZHP lub innych przepisach przez przewodniczącego władzy, o której mowa w ust. 1, obowiązki te wykonuje wiceprzewodniczący danej władzy.

§ 48

1. Władze ZHP sprawują nadzór nad działalnością odpowiednich władz niższego stopnia.
2. Główna Kwatera ZHP może podjąć uchwałę o powołaniu organu tymczasowego w chorągwi, w sytuacji, gdy działalność chorągwi wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie przepisów prawa lub Statutu ZHP. Uchwała w tej sprawie wymaga uzasadnienia.
3. Organ tymczasowy, o którym mowa w ust. 2, jest powoływany na okres niezbędny do usunięcia nieprawidłowości związanych z rażącym lub uporczywym naruszaniem przepisów prawa lub Statutu ZHP, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy.
4. Uchwała Głównej Kwatery ZHP, o której mowa w ust. 2, wskazuje sposób reprezentacji chorągwi przez organ tymczasowy.
5. Podjęcie uchwały, o której mowa w ust. 2, skutkuje, z chwilą jej podjęcia, odwołaniem komendanta i komendy chorągwi i wygaśnięciem mandatów komendanta i członków komendy chorągwi, stosownie do § 61 ust. 1 pkt 1.
6. Komenda chorągwi może podjąć uchwałę o zawieszeniu komendanta hufca lub komendy hufca w przypadku prowadzenia działalności niezgodnej z prawem, Statutem ZHP, uchwałami lub decyzjami władz. Okres zawieszenia nie może przekroczyć 6 miesięcy. Uchwała w tej sprawie wymaga uzasadnienia.
7. W okresie zawieszenia, o którym mowa w ust. 6, funkcję dotychczasowej władzy pełni organ tymczasowy, powołany przez komendę chorągwi.
8. W przypadku zawieszenia komendy hufca powołany organ tymczasowy wykonuje równocześnie zadania zarówno komendanta hufca, jak i komendy hufca.

9. Organ tymczasowy, o którym mowa w ust. 7, może być jednoosobowy albo wieloosobowy. Jeżeli wykonywanie zadań komendanta hufca powierzono organowi wieloosobowemu, to:
 - 1) powołująca go komenda chorągwi określa zasady kierowania przez taki organ daną komendą hufca;
 - 2) dysponuje on jednym głosem podczas posiedzeń danej komendy hufca.
10. Organ tymczasowy, o którym mowa w ust. 7:
 - 1) korzysta z pełni uprawnień przewidzianych w Statucie ZHP dla władzy, w miejsce której został powołany, z wyjątkiem możliwości udziału w zjazdach z głosem decydującym;
 - 2) nie przedstawia zjazdowi sprawozdania i nie jest przez zjazd oceniany, odpowiada wyłącznie przed władzą, która go powołała.

§ 49

1. W przypadku:
 - 1) wygaśnięcia mandatu komendanta lub wszystkich członków komendy przed zakończeniem kadencji;
 - 2) niemożności sprawowania z przyczyn losowych mandatu komendanta w trakcie kadencjiodpowiednio komenda chorągwi albo Główna Kwatera ZHP może powołać uchwałą organ tymczasowy na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.
2. W przypadku niemożności sprawowania z przyczyn losowych mandatu Naczelnika ZHP w trakcie kadencji Rada Naczelna ZHP może powołać uchwałą organ tymczasowy na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1–2, przepisy § 48 ust. 8–10 stosuje się odpowiednio.

§ 50

1. Uchwały i inne rozstrzygnięcia władz są podejmowane, jeżeli Statut ZHP nie stanowi inaczej, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, z zastrzeżeniem ust. 2–3. Przy obliczaniu zwykłej większości głosów uwzględnia się tylko głosy oddane za i przeciw uchwale albo innemu rozstrzygnięciu.
2. Uchwały i inne rozstrzygnięcia władz ZHP, z wyłączeniem zjazdów hufca, zjazdów chorągwi i zjazdu ZHP, mogą być podejmowane w trybie obiegowym, w tym w szczególności przy użyciu poczty elektronicznej, zwykłą więk-

szością głosów, przez co najmniej połowę uprawnionych do głosowania. Nie dotyczy to uchwał, do których stosuje się wymóg tajności. Szczegółowe zasady głosowania w trybie obiegowym określają poszczególne władze ZHP w swoich regulaminach.

3. Uchwały i inne rozstrzygnięcia zjazdów hufców i zjazdów chorągwi są ważne bez względu na liczbę osób biorących udział w głosowaniu.
4. Jeżeli Statut ZHP wymaga formy uchwały dla określonego rozstrzygnięcia władzy kolegialnej, to nadanie takiej formy jest konieczne dla jej skuteczności. W pozostałych przypadkach o formie i nazwie takiego rozstrzygnięcia decyduje władza kolegialna, z zastrzeżeniem, że postanowienia ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.
5. Uchwały komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium dla członków komendy hufca, komendy chorągwi albo Głównej Kwatery ZHP wymagają uzasadnienia.
6. Rozstrzygnięcia komisji rewizyjnych oraz sądów harcerskich mogą być podejmowane w sposób inny niż określony w ust. 1, na zasadach określonych w regulaminach, o których mowa w § 45 ust. 2 i § 46 ust. 6.
7. Posiedzenia władz ZHP, z wyjątkiem zjazdów zwyczajnych i sprawozdawczych hufca, zjazdów zwyczajnych chorągwi oraz zjazdu zwyczajnego ZHP, mogą być organizowane z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Szczegółowe zasady obrad i głosowania podczas takich posiedzeń określają poszczególne władze ZHP w swoich regulaminach.

§ 51

Uchwały, inne rozstrzygnięcia oraz decyzje władz naczelnych są wiążące dla wszystkich członków ZHP oraz dla wszystkich jednostek organizacyjnych ZHP.

§ 52

Rada Naczelna ZHP określa podstawowe zasady techniki prawodawczej stosowane przez władze ZHP przy redagowaniu uchwał i decyzji.

§ 53

1. Władze wyższego stopnia mogą uchylać uchwały i decyzje innych władz oraz decyzje osób kierujących podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, jeżeli uznają, że są one sprzeczne z prawem, Statutem ZHP, uchwałami lub decyzjami władz wyższego stopnia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, rozstrzygnięcia podejmują:
 - 1) właściwe komendy w odniesieniu do decyzji osób kierujących podstawowymi jednostkami organizacyjnymi;
 - 2) właściwe władze chorągwi w odniesieniu do uchwał i decyzji władz hufca;
 - 3) komendy chorągwi w odniesieniu do uchwał zjazdów hufca;
 - 4) właściwe władze naczelne w odniesieniu do uchwał i decyzji władz chorągwi;
 - 5) Rada Naczelna ZHP w odniesieniu do uchwał zjazdów chorągwi;
 - 6) Centralna Komisja Rewizyjna ZHP w odniesieniu do decyzji Przewodniczącego ZHP, decyzji Naczelnika ZHP, uchwał Rady Naczelnej ZHP albo uchwał Głównej Kwatery ZHP.
3. Od uchwał lub decyzji podjętych na podstawie ust. 2 pkt 1-5 przysługuje odwołanie do Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP. Rozstrzygnięcie Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP podjęte w trybie odwoławczym jest ostateczne.
4. Właściwe władze uchylające uchwały lub decyzje, na zasadach, o których mowa w ust. 1-3, wyznaczają władzę lub osobę kierującą podstawową jednostką organizacyjną, która ma wskazać i uszczegółowić sposób naprawienia lub usunięcia skutków funkcjonowania uchylonej uchwały lub decyzji.

ROZDZIAŁ 8. Wybory i członkowie władz ZHP

§ 54

1. Czynne prawo wyborcze mają:
 - 1) instruktorzy pełniący funkcję instruktorską;
 - 2) instruktorzy pełniący funkcję przybocznego w drużynie bądź gromadzie;
 - 3) pełnoletni członkowie ZHP niebędący instruktorami, pełniący funkcję instruktorską;
 - 4) niepełnoletni drużynowi niebędący instruktorami.
2. Czynne prawo wyborcze przysługuje od momentu mianowania na funkcję, o której mowa w ust. 1.
3. Członkowie ZHP mogą realizować czynne prawo wyborcze w hufcu, do którego mają przydział służbowy. Zasady określania miejsca realizacji czynnego prawa wyborczego przez osoby, które nie mają przydziału służbowego do hufca, określa Ordynacja wyborcza ZHP.

§ 55

1. Bierne prawo wyborcze mają wszyscy instruktorzy, z następującymi zastrzeżeniami:
 - 1) w wyborach na funkcję skarbnika bierne prawo wyborcze mają także pełnoletni członkowie ZHP niebędący instruktorami;
 - 2) w wyborach na funkcję komendanta chorągwi, Przewodniczącego ZHP, Naczelnika ZHP i członka sądu harcerskiego bierne prawo wyborcze mają wyłącznie instruktorzy w stopniu harcmistrza.
2. Bierne prawo wyborcze może być realizowane w wyborach do władz ZHP wielokrotnie, niezależnie od posiadanego przydziału służbowego.
3. Mandatu członka władz ZHP nie mogą sprawować osoby, które:
 - 1) były skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
 - 2) ponoszą bezpośrednią odpowiedzialność materialną w terenowej jednostce organizacyjnej – w przypadku członków komisji rewizyjnej tej jednostki;
 - 3) pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej z członkami komendy chorągwi – w przypadku członków komisji rewizyjnej tej chorągwi;
 - 4) pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej z członkami Głównej Kwatery ZHP – w przypadku członków Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP;
 - 5) są pracownikami ZHP – w przypadku członków Rady Naczelnej ZHP, komisji rewizyjnych chorągwi i Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP.
4. Nie można łączyć funkcji:
 - 1) członka różnych władz tego samego stopnia;
 - 2) Przewodniczącego ZHP oraz Naczelnika ZHP z jakąkolwiek inną funkcją we władzach ZHP;
 - 3) członka komendy hufca z funkcją członka komisji rewizyjnej chorągwi oraz członka komendy chorągwi z funkcją członka Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP;
 - 4) przewodniczącego komisji rewizyjnej hufca, chorągwi lub Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP;
 - 5) przewodniczącego sądu harcerskiego chorągwi i Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP.

5. W przypadku wyboru na funkcję powodującego konflikt, o którym mowa w ust. 4, dotychczasowy mandat członka władzy wygasa w momencie tego wyboru.
6. Funkcję Przewodniczącego ZHP, Naczelnika ZHP, komendanta chorągwi i komendanta hufca można sprawować nie dłużej niż przez 2 kolejne pełne kadencje, z zastrzeżeniem ust. 7. Ponowne objęcie tej samej funkcji może nastąpić po przerwie, trwającej co najmniej przez okres jednej pełnej kadencji.
7. Funkcję komendanta hufca można sprawować przez kolejną, trzecią pełną kadencję, pod warunkiem uzyskania w wyborach, o których mowa w § 64 ust. 1 pkt 6, co najmniej 3/4 ważnie oddanych głosów.
8. Za sprawowanie funkcji przez pełną kadencję uznaje się jej objęcie podczas zjazdu zwyczajnego i zakończenie jej pełnienia:
 - 1) podczas kolejnego zjazdu zwyczajnego;
 - 2) przed kolejnym zjazdem zwyczajnym, jeżeli na okres do tego kolejnego zjazdu zwyczajnego nie został dokonany wybór następcy.

§ 56

1. Wybory członków władz ZHP odbywają się w głosowaniu tajnym, chyba że uprawnieni do głosowania jednogłośnie postanowią inaczej.
2. Za wybranych do władz uważa się tych kandydatów, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów i więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.
3. W razie braku rozstrzygnięcia wyboru z powodu uzyskania przez kilku kandydatów takiej samej liczby głosów, jednak więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, przeprowadza się głosowanie uzupełniające z udziałem tych kandydatów, na zasadach określonych w ust. 5. Głosowanie uzupełniające uważa się za rozstrzygnięte, jeśli jeden z kandydatów uzyska więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, albo jeśli wybór jest dokonywany pomiędzy dwoma kandydatami, zwykłą większością głosów.
4. Jeżeli liczba osób wybranych na zasadach określonych w ust. 1–2 jest mniejsza niż liczba osób wybieranych w skład danej władzy, przeprowadza się wybory dodatkowe z udziałem kandydatów zgłoszonych do pierwszego głosowania. Przepis ust. 2 stosuje się wówczas odpowiednio.
5. W przypadku głosowań uzupełniających, o których mowa w ust. 3, albo wyborów dodatkowych, o których mowa w ust. 4, przeprowadza się je do momentu rozstrzygnięcia, z tym że w kolejnych głosowaniach nie bierze udziału kandydat, który w poprzednim głosowaniu otrzymał najmniejszą liczbę głosów.

§ 57

1. Delegaci na zjazd chorągwi są wybierani w wyborach bezpośrednich w hufcach, a delegaci na zjazd ZHP w hufcach lub w rejonach hufców. Wybrani delegaci sprawują mandat do momentu rozpoczęcia obrad odpowiednio następnego zjazdu zwyczajnego danej chorągwi albo zjazdu zwyczajnego ZHP kończącego kadencję.
2. Podstawą do określenia liczby delegatów wybieranych na zjazdy chorągwi i zjazd ZHP jest łączna liczba członków hufca, za których odprowadzono podstawowe składki członkowskie, oraz liczba członków tego hufca zwolnionych z obowiązku opłacania podstawowej składki członkowskiej.

§ 58

Rada Naczelna ZHP uchwała:

- 1) Ordynację wyborczą ZHP określającą:
 - a) szczegółowe zasady i tryb wyboru władz oraz delegatów na zjazdy chorągwi i zjazd ZHP, w tym w szczególności zasady i terminy dotyczące tworzenia listy uprawnionych do głosowania, zgłaszania kandydatów do władz oraz składania wniosków o unieważnienie wyborów,
 - b) szczegółowe zasady i terminy zwoływania zjazdów i zbiórek wyborczych, wnoszenia projektów dokumentów oraz przekazywania ich uczestnikom zjazdów i zbiórek wyborczych,
 - c) inne zasady określone w Statucie ZHP,
 - d) zasady określania miejsca realizacji czynnego prawa wyborczego przez osoby, które nie mają przydziału służbowego do hufca,
 - e) zasady zgłaszania kandydata na członka Rady Naczelnej ZHP w sytuacji, o której mowa w § 80 ust. 4;
- 2) terminarz organizowania zjazdów zwyczajnych hufców, zjazdów zwyczajnych chorągwi i zjazdów sprawozdawczych hufców, wyznaczając okresy 15 tygodni na rozpoczęcie ich obrad.

§ 59

Rada Naczelna ZHP określa zasady postępowania członków władz ZHP w sytuacjach, gdy w związku z pełnioną przez nich funkcją we władzach ZHP może pojawić się ryzyko uznania, że ich działania mogą pozostawać w sprzeczności z zasadą bezinteresowności i bezstronności, w szczególności poprzez określenie ob-

owiązku wyłączenia się z rozstrzygania określonych spraw lub obowiązku informowania o takim ryzyku.

§ 60

Mandat członka władz ZHP można sprawować tylko osobiście.

§ 61

1. Mandat członka władz ZHP wygasa z upływem kadencji, a w czasie jej trwania na skutek:
 - 1) odwołania danej władzy;
 - 2) ustania członkostwa ZHP;
 - 3) złożenia oświadczenia o rezygnacji z mandatu;
 - 4) odwołania ze składu władz;
 - 5) prawomocnego orzeczenia sądu harcerskiego, zakazującego pełnienia funkcji określonego rodzaju;
 - 6) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
 - 7) zmiany sytuacji życiowej doprowadzającej do kolizji z postanowieniami, o których mowa w § 55 ust. 3 pkt 2–5.
2. Po wygaśnięciu mandatu komendanta mandaty pozostałych członków komendy wygasają w chwili wyboru nowego komendanta.
3. Po wygaśnięciu mandatu Naczelnika ZHP mandaty pozostałych członków Głównej Kwatery ZHP wygasają w chwili wyboru nowego Naczelnika ZHP.
4. Po wygaśnięciu mandatu Przewodniczącego ZHP mandaty wiceprzewodniczących ZHP wygasają z chwilą wyboru nowego Przewodniczącego ZHP.

§ 62

1. Władza ZHP może podjąć uchwałę:
 - 1) o odwołaniu członka ze swojego składu z powodu niezdolności do sprawowania mandatu członka danej władzy z przyczyn losowych, niewypełnienia przez niego przyjętych obowiązków, prowadzenia działalności niezgodnej z prawem, Statutem ZHP i uchwałami władz Związku; przez niego przyjętych obowiązków, prowadzenia działalności niezgodnej z prawem, Statutem ZHP i uchwałami władz Związku;

- 2) stwierdzającą wygaśnięcie mandatu jej członka, w przypadkach, o których mowa w § 61 ust. 1 pkt 6 i 7, jeżeli nie złożył on oświadczenia o wygaśnięciu swojego mandatu;
 - 3) o odwołaniu członka innej władzy, w przypadku nieudzielenia temu członkowi absolutorium przez właściwy zjazd albo komisję rewizyjną, na zasadach określonych w Statucie ZHP.
2. Od rozstrzygnięcia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–2, przysługuje odwołanie do sądu harcerskiego.
 3. Komenda hufca nie może odwołać komendanta hufca. Komenda chorągwi nie może odwołać komendanta chorągwi. Główna Kwatera ZHP nie może odwołać Naczelnika ZHP. Rada Naczelna ZHP nie może odwołać Przewodniczącego ZHP ani wiceprzewodniczącego ZHP.
 4. W przypadku wygaśnięcia mandatu członka, władza ZHP niezwłocznie uzupełnia swój stan osobowy przez wybór uzupełniający.
 5. Wybór uzupełniający członka komendy odbywa się na wniosek właściwego komendanta, a członka Głównej Kwatery ZHP - na wniosek Naczelnika ZHP.
 6. Liczba osób wybranych w skład danej władzy w trakcie kadencji w trybie, o którym mowa w ust. 4, nie może przekroczyć połowy liczebności tej władzy określonej przez odpowiedni zjazd.
 7. W przypadku konieczności dokonania wyboru uzupełniającego ponad limit określony w ust. 4 wyboru dokonuje:
 - 1) Rada Naczelna ZHP – w przypadku władz naczelnych;
 - 2) zjazd chorągwi – w przypadku władz chorągwi;
 - 3) zjazd hufca – w przypadku władz hufca.
 8. W przypadku wygaśnięcia w czasie trwania kadencji mandatu:
 - 1) komendanta hufca – wyboru nowego komendanta i komendy hufca dokonuje zjazd hufca;
 - 2) komendanta chorągwi – wyboru nowego komendanta i komendy chorągwi dokonuje zjazd chorągwi;
 - 3) Naczelnika ZHP – wyboru nowego Naczelnika ZHP i Głównej Kwatery ZHP dokonuje zjazd ZHP;
 - 4) Przewodniczącego ZHP – wyboru nowego Przewodniczącego ZHP i wiceprzewodniczących ZHP dokonuje zjazd ZHP;
 - 5) wiceprzewodniczącego ZHP – wyboru nowego wiceprzewodniczącego ZHP dokonuje Rada Naczelna ZHP na wniosek Przewodniczącego ZHP.

ROZDZIAŁ 9. Władze hufca

§ 63

1. Najwyższą władzą hufca jest zjazd hufca.
2. Zjazd hufca obraduje jako zjazd zwyczajny, zjazd sprawozdawczy albo zjazd nadzwyczajny.
3. Zwołanie zjazdu hufca musi zostać ogłoszone najpóźniej 4 tygodnie przed terminem jego rozpoczęcia.
4. W zjeździe hufca biorą udział z głosem decydującym członkowie ZHP mający czynne prawo wyborcze i przydział służbowy do tego hufca.

§ 64

1. Zjazd zwyczajny hufca:
 - 1) decyduje o najważniejszych sprawach hufca;
 - 2) określa kierunki rozwoju hufca;
 - 3) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania wszystkich władz hufca za okres od ostatniego zjazdu zwyczajnego, w tym z realizacji uchwał zjazdu hufca;
 - 4) może podjąć uchwałę w sprawie oceny działalności komisji rewizyjnej hufca;
 - 5) rozpatruje opinię komisji rewizyjnej hufca, o ile została wybrana, i opinię komendy chorągwi w sprawie działalności komendy hufca od ostatniego zjazdu zwyczajnego hufca oraz decyduje w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków komendy hufca za okres sprawowania mandatu pomiędzy zjazdami zwyczajnymi hufca, rozpatrując, o ile został złożony, wniosek komisji rewizyjnej hufca;
 - 6) wybiera komendanta hufca i na jego wniosek określa liczebność i wybiera pozostałych członków komendy hufca, w tym skarbnika hufca;
 - 7) określa liczebność komisji rewizyjnej hufca i wybiera jej członków, o ile nie podejmie uchwały o jej niewyberaniu;
 - 8) decyduje o innych sprawach wskazanych w uchwałach zjazdu ZHP lub Rady Naczelnej ZHP.
2. Zjazd zwyczajny hufca jest zwoływany przez komendę hufca co cztery lata, zgodnie z terminarzem uchwalanym przez Radę Naczelną ZHP.

§ 65

1. Zjazd sprawozdawczy hufca odbywa się raz, w połowie kadencji. Szczegółowy terminarz zjazdów sprawozdawczych określa Rada Naczelna ZHP.
2. Zjazd sprawozdawczy hufca:
 - 1) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania wszystkich władz hufca za okres od ostatniego zjazdu zwyczajnego hufca;
 - 2) rozpatruje opinię komisji rewizyjnej hufca i komendy chorągwi w sprawie działalności komendy hufca od ostatniego zjazdu zwyczajnego hufca oraz decyduje w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków komendy hufca za okres od ostatniego zjazdu zwyczajnego hufca rozpatrując, o ile został złożony, wniosek komisji rewizyjnej hufca;
 - 3) ocenia realizację uchwał zjazdu hufca;
 - 4) obraduje nad sprawami właściwymi dla zjazdu nadzwyczajnego hufca, jeżeli wniosek o rozpatrzenie takich spraw został zgłoszony przez władzę ZHP, o której mowa w § 66 ust. 1, albo komendanta chorągwi.
3. W przypadku nieudzielenia przez zjazd sprawozdawczy hufca absolutorium komendantowi hufca zjazd może odwołać go z pełnionej funkcji. W takiej sytuacji zjazd dokonuje wyboru komendanta i na jego wniosek określa liczebność i wybiera pozostałych członków komendy hufca, w tym skarbnika hufca.
4. W przypadku nieudzielenia przez zjazd sprawozdawczy hufca absolutorium członkowi komendy hufca zjazd może odwołać go ze składu komendy i dokonać na wniosek komendanta hufca wyboru uzupełniającego członka komendy.
5. Zjazd sprawozdawczy hufca jest zwoływany przez komendę hufca.

§ 66

1. Zjazd nadzwyczajny hufca jest zwoływany przez:
 - 1) komendę hufca;
 - 2) komendanta hufca;
 - 3) komisję rewizyjną hufca;
 - 4) komendę chorągwiz własnej inicjatywy lub na żądanie 1/3 członków ZHP pełniących w hufcu funkcje instruktorskie.
2. Zjazd nadzwyczajny hufca obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których został zwołany, spośród spraw właściwych dla zjazdu zwyczajnego hufca, z wy-

jątkiem wymienionych w § 64 ust. 1 pkt 5, oraz innych spraw wskazanych jako właściwe dla takiego zjazdu w Statucie ZHP.

§ 67

1. W skład komendy hufca wchodzi co najmniej 3 osoby, w tym komendant i skarbnik.
2. Komenda hufca:
 - 1) buduje wspólnotę instruktorską oraz wspólnotę podstawowych jednostek organizacyjnych;
 - 2) wspomaga, koordynuje i nadzoruje pracę gromad, drużyn i szczepów oraz ocenia ich działalność;
 - 3) przyjmuje plan pracy hufca, w tym plan kształcenia;
 - 4) przyjmuje corocznie plan kosztów stałych hufca;
 - 5) tworzy warunki do realizacji uchwał zjazdu hufca;
 - 6) koordynuje działalność Ruchu Przyjaciół Harcerstwa na terenie hufca;
 - 7) podejmuje uchwały w istotnych dla hufca sprawach, niezastrzeżonych dla innych władz hufca;
 - 8) wykonuje inne zadania określone w Statucie ZHP;
 - 9) wykonuje inne zadania określone przez zjazd ZHP, pozostałe władze naczelne i władze chorągwi.

§ 68

Komendant hufca:

- 1) kieruje bieżącą działalnością hufca;
- 2) kieruje pracą komendy hufca;
- 3) reprezentuje hufiec;
- 4) wydaje rozkazy;
- 5) prowadzi gospodarkę finansową hufca wspólnie ze skarbnikiem hufca;
- 6) odpowiada za zbieranie podstawowych składek członkowskich w jednostkach organizacyjnych hufca i ich terminowe odprowadzanie.

§ 69

1. Komisja rewizyjna hufca jest organem kontrolnym hufca, odpowiedzialnym przed zjazdem hufca.
2. Komisja rewizyjna hufca:
 - 1) czuwa nad zgodnością działania komendy hufca i komendanta oraz jednostek organizacyjnych hufca ze Statutem ZHP i przepisami prawa;
 - 2) sprawuje kontrolę nad działalnością gospodarczą i finansową jednostek organizacyjnych i władz hufca pod względem legalności, rzetelności, gospodarności i celowości;
 - 3) ocenia realizację kierunków rozwoju hufca;
 - 4) przedstawia komendzie hufca informacje, zalecenia i wnioski;
 - 5) przedstawia zjazdowi hufca sprawozdanie ze swej działalności;
 - 6) przedstawia zjazdowi hufca ocenę działalności wraz z wnioskiem w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków komendy hufca;
 - 7) wykonuje zadania kontrolne zlecone przez komisje rewizyjne wyższego stopnia.
3. Komisja rewizyjna hufca liczy co najmniej 3 członków.

ROZDZIAŁ 10. Władze chorągwi

§ 70

1. Najwyższą władzą chorągwi jest zjazd chorągwi.
2. Zjazd chorągwi obraduje jako zjazd zwyczajny albo zjazd nadzwyczajny.
3. Zwołanie zjazdu chorągwi musi zostać ogłoszone najpóźniej 6 tygodni przed terminem jego rozpoczęcia, a w przypadku zjazdu nadzwyczajnego, o którym mowa w § 75 ust. 2 pkt 4, najpóźniej 15 dni przed jego rozpoczęciem.
4. W zjeździe chorągwi biorą udział z głosem decydującym:
 - 1) delegaci wybrani przez zjazdy hufców;
 - 2) komendanci hufców;
 - 3) komendant chorągwi i pozostali członkowie komendy chorągwi.
5. W przypadku zbiegu uprawnień z tytułów, o których mowa w ust. 4, uczestnictwo w zjeździe jest realizowane z jednego tytułu, w pierwszej kolejności z tytułu posiadanego mandatu delegata.

6. Członkowie władz chorągwi niedysponujący uprawnieniem, o którym mowa w ust. 4, biorą udział w zjeździe chorągwi z głosem doradczym.
7. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 4 pkt 3 i ust. 6, wygasa z chwilą zakończeniu zjazdu kończącego kadencję członków tych władz.

§ 71

1. Zjazd zwyczajny chorągwi:
 - 1) decyduje o najważniejszych sprawach chorągwi;
 - 2) określa kierunki rozwoju chorągwi;
 - 3) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania wszystkich władz chorągwi za okres od ostatniego zjazdu zwyczajnego, w tym z realizacji uchwał zjazdu chorągwi;
 - 4) może podjąć uchwały w sprawie oceny działalności komisji rewizyjnej chorągwi lub sądu harcerskiego chorągwi;
 - 5) rozpatruje opinię komisji rewizyjnej chorągwi i Głównej Kwatery ZHP w sprawie działalności komendy chorągwi od ostatniego zjazdu zwyczajnego chorągwi i na wniosek komisji rewizyjnej chorągwi decyduje w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków komendy chorągwi za okres sprawowania mandatu pomiędzy zjazdami zwyczajnymi chorągwi;
 - 6) wybiera komendanta chorągwi i na jego wniosek określa liczebność i wybiera pozostałych członków komendy chorągwi, w tym skarbnika chorągwi;
 - 7) określa liczebność komisji rewizyjnej chorągwi i wybiera jej członków;
 - 8) określa liczebność sądu harcerskiego chorągwi i wybiera jego członków;
 - 9) decyduje o innych sprawach wskazanych w uchwałach zjazdu ZHP.
2. Zjazd zwyczajny chorągwi jest zwoływany przez komendę chorągwi co cztery lata, zgodnie z terminarzem uchwalanym przez Radę Naczelną ZHP.

§ 72

1. Zjazd nadzwyczajny chorągwi jest zwoływany przez:
 - 1) komendę chorągwi;
 - 2) komendanta chorągwi;
 - 3) komisję rewizyjną chorągwi;

4) Główną Kwaterę ZHP

z własnej inicjatywy lub na wniosek 1/3 komend hufców.

2. Zjazd nadzwyczajny chorągwi obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których został zwołany, spośród spraw właściwych dla zjazdu zwyczajnego chorągwi, z wyjątkiem wymienionych w § 71 ust. 1 pkt 5, oraz innych spraw wskazanych jako właściwe dla takiego zjazdu w Statucie ZHP.

§ 73

1. Komenda chorągwi jest zarządem chorągwi jako jednostki terenowej ZHP posiadającej osobowość prawną.
2. W skład komendy chorągwi wchodzi co najmniej 3 członków, w tym komendant i skarbnik.
3. Komenda chorągwi:
 - 1) buduje wspólnotę instruktorską i wspólnotę hufców;
 - 2) wspomaga, koordynuje i nadzoruje pracę komendantów i komend hufców oraz jednostek organizacyjnych chorągwi i ocenia ich działalność;
 - 3) przyjmuje plan pracy chorągwi, w tym plan kształcenia;
 - 4) przyjmuje corocznie plan kosztów stałych chorągwi;
 - 5) tworzy warunki do realizacji uchwał zjazdu chorągwi;
 - 6) decyduje w sprawach członkostwa chorągwi w organizacjach lokalnych i regionalnych;
 - 7) koordynuje działalność Ruchu Przyjaciół Harcerstwa na terenie chorągwi;
 - 8) podejmuje uchwały w istotnych dla chorągwi sprawach, niezastrzeżonych dla innych władz chorągwi;
 - 9) podejmuje uchwały o zbywaniu, nabywaniu i obciążaniu majątku nieruchomego chorągwi;
 - 10) podejmuje uchwały o objęciu akcji lub udziałów w spółce prawa handlowego z udziałem chorągwi albo takiej, w której chorągiew zamierza uczestniczyć, lub ustanowieniu fundacji jako fundator;
 - 11) deleguje przedstawicieli do reprezentowania chorągwi w podmiotach gospodarczych, w których chorągiew posiada akcje, udziały lub inne prawa, oraz do reprezentowania chorągwi w organach fundacji;
 - 12) powołuje i likwiduje chorągwiane jednostki organizacyjne oraz powołuje i odwołuje osoby kierujące tymi jednostkami;

- 13) składa Głównej Kwaterze ZHP i komisji rewizyjnej chorągwi sprawozdania merytoryczne i finansowe roczne i za okres kadencji ze swej działalności;
- 14) wykonuje inne zadania określone w Statucie ZHP;
- 15) wykonuje inne zadania określone przez zjazd ZHP i pozostałe władze naczelne.

§ 74

Komendant chorągwi:

- 1) kieruje bieżącą działalnością chorągwi;
- 2) kieruje pracą komendy chorągwi;
- 3) reprezentuje chorągiew;
- 4) wydaje rozkazy;
- 5) zarządza majątkiem chorągwi i prowadzi gospodarkę finansową wspólnie ze skarbnikiem chorągwi na zasadach określonych w Statucie ZHP;
- 6) odpowiada za zbieranie podstawowych składek członkowskich w jednostkach organizacyjnych chorągwi i ich terminowe odprowadzanie.

§ 75

1. Komisja rewizyjna chorągwi jest organem kontroli wewnętrznej chorągwi, odpowiedzialnym przed zjazdem chorągwi.
2. Komisja rewizyjna chorągwi:
 - 1) czuwa nad zgodnością działania wszystkich władz chorągwi oraz jednostek organizacyjnych chorągwi ze Statutem ZHP i przepisami prawa;
 - 2) sprawuje stałą kontrolę nad działalnością gospodarczą i finansową jednostek organizacyjnych i władz chorągwi pod względem legalności, rzetelności, gospodarności i celowości;
 - 3) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie finansowe chorągwi;
 - 4) podejmuje, w roku, w którym nie odbywa się zjazd zwyczajny chorągwi, uchwałę w sprawie absolutorium dla komendanta i poszczególnych, pozostałych członków komendy chorągwi, a w przypadku nieudzielenia absolutorium może równocześnie podjąć uchwałę o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego chorągwi celem odwołania komendanta lub członka komendy chorągwi oraz celem wyboru komendanta i komendy chorągwi lub członka komendy chorągwi;
 - 5) przedstawia komendzie chorągwi informacje, zalecenia i wnioski;

- 6) przedstawia zjazdowi chorągwi sprawozdanie ze swej działalności;
 - 7) przedstawia zjazdowi chorągwi ocenę działalności komendy chorągwi wraz z wnioskiem w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków komendy chorągwi;
 - 8) wykonuje zadania i kontrole zlecone przez Centralną Komisję Rewizyjną ZHP.
3. Komisja rewizyjna chorągwi liczy co najmniej 7 członków.

§ 76

1. Sąd harcowski chorągwi prowadzi postępowania:
 - 1) o których mowa w § 46 ust. 3 pkt 1;
 - 2) o których mowa w § 46 ust. 3 pkt 2-4- odpowiednio z udziałem albo wobec instruktorów oraz członków ZHP pełniących funkcje instruktorskie, którzy mają przydział służbowy do komendy chorągwi i jednostek organizacyjnych tej chorągwi, z wyłączeniem członków władz chorągwi.
2. Sąd harcowski chorągwi rozpatruje odwołania od uchwał władz hufca z terenu chorągwi, o których mowa w § 62 ust. 1 pkt 1-2.
3. Sąd harcowski chorągwi jest sądem odwoławczym dla spraw, o których mowa w § 46 ust. 3 pkt 2, rozpoznawanych w pierwszej instancji przez ten sąd, o ile Regulamin sądów harcowskich ZHP nie zastrzega dla takich postępowań właściwości Naczelnego Sądu Harcowskiego ZHP.
4. Na zasadach określonych w Regulaminie sądów harcowskich ZHP postępowania, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być przekazane do prowadzenia przez inny sąd harcowski.
5. Sąd harcowski chorągwi liczy co najmniej 7 członków.

ROZDZIAŁ 11. Władze naczelne

§ 77

1. Najwyższą władzą ZHP jest zjazd ZHP.
2. Zjazd ZHP obraduje jako zjazd zwyczajny albo zjazd nadzwyczajny.
3. W zjeździe ZHP biorą udział z głosem decydującym:

- 1) delegaci wybrani w hufcach lub rejonach hufców;
 - 2) komendanci chorągwi;
 - 3) Naczelnik ZHP i pozostali członkowie Głównej Kwatery ZHP;
 - 4) Przewodniczący ZHP.
4. W przypadku zbiegu uprawnień z tytułów, o których mowa w ust. 3, uczestnictwo w zjeździe jest realizowane z jednego tytułu, w pierwszej kolejności z tytułu posiadanego mandatu delegata.
 5. Członkowie władz naczelnych, nieposiadający uprawnień, o którym mowa w ust. 3, biorą udział w zjeździe ZHP z głosem doradczym.
 6. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2–4 oraz w ust. 5, wygasa z chwilą zakończeniu zjazdu kończącego kadencję członków tych władz.

§ 78

1. Zjazd zwyczajny ZHP:

- 1) uchwała Statut ZHP i dokonuje w nim zmian;
- 2) uchwała Podstawy wychowawcze ZHP, w szczególności opisujące szczegółowo:
 - a) komponenty Misji ZHP,
 - b) elementy Harcerskiego Systemu Wychowawczego,
 - c) stosowany w ZHP podział rozwoju dzieci i młodzieży na sfery wraz z ich charakterystyką;
- 3) uchwała strategię rozwoju ZHP;
- 4) decyduje o innych najważniejszych sprawach ZHP;
- 5) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania wszystkich władz naczelnych za okres od ostatniego zjazdu zwyczajnego ZHP, w tym z realizacji uchwał zjazdu ZHP;
- 6) może podjąć uchwały w sprawie oceny działalności Przewodniczącego ZHP, Rady Naczelnej ZHP, Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP lub Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP;
- 7) na wniosek Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP decyduje w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków Głównej Kwatery ZHP za okres sprawowania mandatu pomiędzy zjazdami zwyczajnymi ZHP;
- 8) wybiera Przewodniczącego ZHP i na jego wniosek wiceprzewodniczących ZHP;
- 9) określa liczebność i wybiera Radę Naczelną ZHP;

- 10) wybiera Naczelnika ZHP i na jego wniosek określa liczebność i wybiera pozostałych członków Głównej Kwatery ZHP, w tym co najmniej jednego zastępcę Naczelnika ZHP i Skarbnika ZHP;
 - 11) określa liczebność i wybiera Centralną Komisję Rewizyjną ZHP;
 - 12) określa liczebność i wybiera Naczelny Sąd Harcerski ZHP.
2. Zjazd zwyczajny ZHP jest zwoływany przez Przewodniczącego ZHP na wniosek Rady Naczelnej ZHP co 4 lata. Termin rozpoczęcia zjazdu musi zostać wyznaczony nie wcześniej niż 30 dni przed i nie później niż 30 dni po końcu okresu 4 lat, liczonego od dnia rozpoczęcia poprzedniego zjazdu zwyczajnego. Zwołanie zjazdu zwyczajnego ZHP musi zostać ogłoszone najpóźniej 3 miesiące przed terminem jego rozpoczęcia.

§ 79

1. Zjazd nadzwyczajny ZHP jest zwoływany przez:
 - 1) Przewodniczącego ZHP;
 - 2) Radę Naczelną ZHP;
 - 3) Główną Kwaterę ZHP;
 - 4) Naczelnika ZHP;
 - 5) Centralną Komisję Rewizyjną ZHPz własnej inicjatywy lub na wniosek 1/3 komend chorągwi.
2. Zwołanie zjazdu nadzwyczajnego ZHP musi zostać ogłoszone najpóźniej 6 tygodni przed terminem jego rozpoczęcia, a w przypadku zjazdu, o którym mowa w § 84 ust. 2 pkt 4, najpóźniej 15 dni przed jego rozpoczęciem.
3. Zjazd nadzwyczajny ZHP obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których został zwołany, spośród spraw właściwych dla zjazdu zwyczajnego ZHP, z wyjątkiem wymienionych w § 78 ust. 1 pkt 7, oraz innych spraw wskazanych jako właściwe dla takiego zjazdu w Statucie ZHP.

§ 80

1. Rada Naczelna ZHP jest władzą uchwałodawczą ZHP.
2. W skład Rady Naczelnej ZHP wchodzi Przewodniczący ZHP, wiceprzewodniczący ZHP i 30–40 członków.
3. Liczbę członków Rady Naczelnej ZHP wybieranych przez zjazd ZHP z poszczególnych chorągwi, a także szczegółowe zasady wyborów określa zjazd ZHP.

4. W przypadku wygaśnięcia w trakcie kadencji mandatu członka Rady Naczelnej ZHP wybór uzupełniający jest dokonywany przez Radę Naczelną ZHP na wniosek delegatów na zjazd ZHP wybranych w hufcach i rejonach hufców właściwej chorągwi oraz komendanta tej chorągwi. Postanowienia § 50 ust. 1, 2 i 7 stosuje się odpowiednio.
5. Rada Naczelna ZHP:
 - 1) w okresie pomiędzy zjazdami ZHP decyduje o najważniejszych sprawach Związku;
 - 2) decyduje w sprawach systemu metodycznego, w tym określa:
 - a) zasady przynależności członków ZHP do poszczególnych grup metodycznych i do jednostek organizacyjnych oraz zasady działania tych jednostek zgodnie z Harcerskim Systemem Wychowawczym,
 - b) cechy charakterystyczne metodyk wspierania rozwoju w poszczególnych grupach metodycznych,
 - c) kluczowe umiejętności dla poszczególnych grup metodycznych w sferach określonych w Podstawach wychowawczych ZHP,
 - d) zasady funkcjonowania elementów Harcerskiego Systemu Wychowawczego w poszczególnych metodykach,
 - e) podstawowe założenia systemu instrumentów metodycznych;
 - 3) decyduje w sprawach kierunków pracy wychowawczej i pracy z kadra;
 - 4) określa, w Kodeksie Instruktorskim, zasady etyki instruktorskiej;
 - 5) określa zasady zdobywania stopni instruktorskich i wymagania z nimi związane;
 - 6) zajmuje stanowisko wobec społecznie ważnych problemów;
 - 7) ocenia realizację uchwał zjazdu ZHP i uchwał własnych;
 - 8) ustanawia składki członkowskie;
 - 9) opiniuje plan pracy Głównej Kwatery ZHP, w tym plan kształcenia, i ocenia jego realizację;
 - 10) w przypadku nieudzielenia przez Centralną Komisję Rewizyjną ZHP absolutorium członkowi Głównej Kwatery ZHP innemu niż Naczelnik ZHP, Rada Naczelna ZHP może podjąć dodatkowo uchwałę o odwołaniu członka Głównej Kwatery ZHP;
 - 11) określa zasady ponownego ubiegania się o członkostwo ZHP;
 - 12) w okresie pomiędzy zjazdami wybiera na wniosek Przewodniczącego ZHP wiceprzewodniczących ZHP;

- 13) określa zasady i sposób finansowania działalności władz ZHP;
 - 14) decyduje w sprawach członkostwa ZHP w innych organizacjach krajowych i międzynarodowych;
 - 15) ustanawia odznaczenia i tytuły honorowe Związku;
 - 16) wykonuje inne zadania określone w Statucie ZHP.
6. Rada Naczelna ZHP zbiera się co najmniej 3 razy w roku. Zwołuje ją Przewodniczący ZHP z własnej inicjatywy lub na wniosek 1/3 członków Rady. Radę Naczelną ZHP może zwołać także Główna Kwatera ZHP lub Centralna Komisja Rewizyjna ZHP z własnej inicjatywy lub na wniosek 1/3 członków Rady albo 1/3 komendantów chorągwi.
 7. W obradach Rady Naczelnej ZHP mają prawo uczestnictwa z głosem doradczym Naczelnik ZHP, pozostali członkowie Głównej Kwatery ZHP, przedstawiciele Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP, przedstawiciele Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP oraz komendanci chorągwi.

§ 81

1. Przewodniczący ZHP stoi na straży jedności, zasad ideowych i tradycji ZHP.
2. Przewodniczący ZHP:
 - 1) reprezentuje Związek na zewnątrz w zakresie swoich kompetencji;
 - 2) kieruje działalnością Rady Naczelnej ZHP;
 - 3) nadaje „Krzyż za Zasługi dla ZHP” oraz inne wyróżnienia honorowe ZHP niezastrzeżone dla innych władz ZHP.
3. Przewodniczący ZHP wykonuje swoje zadania przy pomocy 1-3 wiceprzewodniczących ZHP.
4. W przypadku wygaśnięcia mandatu albo niemożności wykonywania obowiązków określonych w Statucie ZHP przez Przewodniczącego ZHP obowiązki te wykonuje wiceprzewodniczący ZHP o najdłuższym stażu instruktorskim.

§ 82

1. Główna Kwatera ZHP jest zarządem ZHP.
2. W skład Głównej Kwatery ZHP wchodzi co najmniej 3 osoby, w tym Naczelnik ZHP i Skarbnik ZHP.
3. Główna Kwatera ZHP kieruje działalnością ZHP, w szczególności:
 - 1) tworzy warunki do realizacji strategii rozwoju ZHP i ocenia jej realizację;

- 2) wspomaga, koordynuje i nadzoruje pracę komendantów i komend chorągwi oraz centralnych jednostek organizacyjnych ZHP i ocenia ich działalność;
- 3) uchwała regulaminy wewnętrzne i instrukcje ZHP niezastrzeżone dla innych władz ZHP, w tym w szczególności regulaminy i instrukcje dotyczące zasad:
 - a) tworzenia, działania i rozwiązywania podstawowych jednostek organizacyjnych,
 - b) tworzenia, działania i rozwiązywania szczepów,
 - c) tworzenia, działania i rozwiązywania hufców,
 - d) tworzenia, działania i rozwiązywania chorągwi,
 - e) organizacji pracy komendanta i komendy hufca oraz komendanta i komendy chorągwi,
 - f) zdobywania instrumentów metodycznych wraz z ich programami,
 - g) przydziału służbowego członków ZHP,
 - h) prowadzenia działalności finansowo-gospodarczej przez jednostki ZHP,
 - i) pełnienia nadzoru właścicielskiego nad majątkiem ZHP,
 - j) pracy kapelanów oraz ich współdziałania z komendami,
 - k) działania Ruchu Przyjaciół Harcerstwa;
- 4) przedkłada Radzie Naczelnej ZHP projekty uchwał;
- 5) określa wzór planu kosztów stałych dla jednostek terenowych;
- 6) przyjmuje plan pracy Głównej Kwatery ZHP i plan kształcenia ZHP;
- 7) przyjmuje corocznie plan kosztów stałych Głównej Kwatery ZHP;
- 8) powołuje i likwiduje centralne jednostki organizacyjne oraz powołuje i odwołuje osoby kierujące tymi jednostkami;
- 9) podejmuje uchwały o nabywaniu, zbywaniu i obciążaniu majątku nieruchomego ZHP niebędącego majątkiem chorągwi;
- 10) podejmuje uchwały o objęciu akcji lub udziałów w spółce prawa handlowego z udziałem ZHP albo takiej, w której ZHP zamierza uczestniczyć;
- 11) podejmuje uchwały o ustanowieniu przez ZHP fundacji jako fundator;
- 12) deleguje przedstawicieli do reprezentowania ZHP w podmiotach gospodarczych, w których ZHP posiada akcje, udziały lub inne prawa, oraz do reprezentowania ZHP w organach fundacji;
- 13) koordynuje działalność Ruchu Przyjaciół Harcerstwa;

- 14) podejmuje uchwały w istotnych dla ZHP sprawach, niezastrzeżonych dla innych władz naczelnych;
- 15) wykonuje inne zadania określone w Statucie ZHP;
- 16) wykonuje inne zadania określone przez zjazd ZHP i Radę Naczelną ZHP;
- 17) powołuje, określając cele i zasady działania oraz rozwiązuje wydziały, rady, komisje, zespoły i inne gremia wspierające działania Głównej Kwatery ZHP.

§ 83

1. Naczelnik ZHP jest przełożonym wszystkich członków ZHP.
2. Naczelnik ZHP:
 - 1) kieruje bieżącą działalnością ZHP;
 - 2) kieruje pracą Głównej Kwatery ZHP;
 - 3) reprezentuje ZHP;
 - 4) wydaje rozkazy;
 - 5) nadaje wyróżnienia honorowe ZHP niezastrzeżone dla innych władz ZHP;
 - 6) zarządza majątkiem ZHP i prowadzi gospodarkę finansową wspólnie ze Skarbnikiem ZHP na zasadach określonych w Statucie ZHP.

§ 84

1. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP jest organem kontroli wewnętrznej ZHP, odpowiedzialnym przed zjazdem ZHP.
2. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP:
 - 1) czuwa nad zgodnością działania wszystkich władz ZHP ze Statutem ZHP i przepisami prawa;
 - 2) sprawuje stałą kontrolę nad działalnością gospodarczą i finansową ZHP pod względem legalności, rzetelności, gospodarności i celowości;
 - 3) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie finansowe Głównej Kwatery ZHP i podległych jej jednostek oraz łączne sprawozdanie finansowe ZHP;
 - 4) podejmuje co roku uchwałę w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków Głównej Kwatery ZHP i przedstawia ją Radzie Naczelnej ZHP; w przypadku nieudzielenia absolutorium Naczelnikowi ZHP może równocześnie podjąć uchwałę o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego ZHP celem odwołania Naczelnika ZHP oraz wyboru Naczelnika ZHP i Głównej Kwatery ZHP;

- 5) przedstawia właściwym władzom ZHP informacje, zalecenia i wnioski;
 - 6) przedstawia zjazdowi ZHP sprawozdanie ze swojej działalności;
 - 7) przedstawia zjazdowi ZHP ocenę działalności Głównej Kwatery ZHP wraz z wnioskami w sprawie absolutorium dla poszczególnych członków Głównej Kwatery ZHP.
3. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP uchwała Regulamin pracy komisji rewizyjnych ZHP.
 4. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP może zlecać realizację zadań kontrolnych komisjom rewizyjnym chorągwi i hufców.
 5. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP liczy co najmniej 11 członków.

§ 85

1. Naczelny Sąd Harcerski ZHP prowadzi postępowania:
 - 1) o których mowa w § 46 ust. 3 pkt 1;
 - 2) o których mowa w § 46 ust. 3 pkt 2–4- odpowiednio z udziałem albo wobec instruktorów oraz członków ZHP pełniących funkcje instruktorskie, którzy mają przydział służbowy do Głównej Kwatery ZHP i jednostek przez nią powołanych, członków władz naczelnych oraz członków władz chorągwi.
2. Naczelny Sąd Harcerski ZHP rozpatruje odwołania od uchwał władz chorągwi lub władz naczelnych, o których mowa w § 62 ust. 1 pkt 1-2.
3. Naczelny Sąd Harcerski ZHP jest sądem odwoławczym dla spraw, o których mowa w § 46 ust. 3 pkt 2, rozpoznawanych w pierwszej instancji przez ten sąd oraz dla spraw, dla których Regulamin sądów harcerskich ZHP określa właściwość Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP.
4. Naczelny Sąd Harcerski ZHP uchwała Regulamin sądów harcerskich ZHP.
5. Naczelny Sąd Harcerski ZHP dokonuje wykładni Statutu ZHP.
6. Naczelny Sąd Harcerski ZHP liczy co najmniej 11 członków.

ROZDZIAŁ 12. Majątek i gospodarka finansowa ZHP

§ 86

1. Majątek ZHP stanowią jego środki pieniężne i niepieniężne o charakterze finansowym oraz prawa materialne i niematerialne.
2. Majątek ZHP powstaje ze składek członkowskich, darowizn, zapisów i spadków, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku Związku, dochodów z ofiarności publicznej oraz dotacji i innych środków przekazanych na prowadzenie zadań i akcji zleconych przez organy publiczne lub inne podmioty.
3. Majątek ZHP służy do prowadzenia działalności statutowej Związku i nie może być użyty do innych celów lub w sposób sprzeczny ze Statutem ZHP.
4. Dochody z działalności prowadzonej przez jednostki organizacyjne, o których mowa w § 33 ust. 3 pkt 2, powołane celem prowadzenia działalności gospodarczej, są dochodami z własnej działalności, o której mowa w ust. 2.

§ 87

1. Na majątek wspólny ZHP składa się majątek chorągwi będący w dyspozycji chorągwi oraz pozostały majątek Związku będący w dyspozycji Głównej Kwatery ZHP.
2. Majątek chorągwi stanowią fundusze oraz prawa i składniki majątkowe chorągwi i jednostek organizacyjnych wchodzących w skład chorągwi.
3. Dysponentem majątku chorągwi jest komenda chorągwi, z zastrzeżeniami wynikającymi ze Statutu ZHP.
4. Dysponentem pozostałego majątku ZHP jest Główna Kwatera ZHP.

§ 88

1. ZHP nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania zaciągnięte przez chorągiew.
2. Chorągiew nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania zaciągnięte przez ZHP albo przez inną chorągiew.

§ 89

1. Zasady nabywania, zbywania i obciążania majątku nieruchomości chorągwi i majątku nieruchomości ZHP oraz zakres i tryb informowania o tych czynnościach właściwej komisji rewizyjnej określa instrukcja Głównej Kwatery ZHP.

2. Zbycie i obciążenie majątku nieruchomego chorągwi wymaga zgody Głównej Kwatery ZHP.
3. W przypadku zbywania majątku chorągwi, o którym mowa w ust. 1, Głównej Kwaterze ZHP przysługuje prawo pierwokupu zbywanego majątku. Główna Kwatera ZHP może złożyć oświadczenie o rezygnacji z przysługującego jej prawa pierwokupu.
4. Zaciągnięcie przez chorągiew zobowiązania, w tym kredytu lub pożyczki w kwocie przekraczającej 10% wartości aktywów wykazanej w ostatnim zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym danej chorągwi, wymaga uchwały właściwej komendy chorągwi oraz powiadomienia komisji rewizyjnej chorągwi.

§ 90

1. Składką członkowską ZHP jest:
 - 1) podstawowa składka członkowska;
 - 2) dodatkowa składka zadaniowa przeznaczona na pokrycie kosztów udziału członka ZHP w określonym zadaniu, wynikającym z zasad i metod pracy w ZHP, której wysokość określa organizator zadania, w kwocie nie przekraczającej kosztów realizacji zadania.
2. Rada Naczelna ZHP określa wysokość podstawowej składki członkowskiej, zasady udzielania ulg i zwolnień, terminy jej opłacania oraz zasady jej zbierania i podziału, w tym sposób określenia terminowości jej opłacenia.
3. Rada Naczelna ZHP określa zasady rozliczania przez właściwe komendy kosztów obsługi zadań finansowanych z dodatkowych składek zadaniowych.
4. Rada Naczelna ZHP może, na wniosek Głównej Kwatery ZHP, określić zasady naliczania dodatkowej składki zadaniowej dla działalności śródrocznej podstawowych jednostek organizacyjnych.

§ 91

1. Osobami upoważnionymi w imieniu ZHP do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych są Naczelnik ZHP i Skarbnik ZHP działający łącznie.
2. Osobami upoważnionymi w imieniu chorągwi do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych chorągwi są komendant tej chorągwi i skarbnik tej chorągwi działający łącznie.

3. Odpowiednio komendant chorągwi i skarbnik chorągwi albo Naczelnik ZHP i Skarbnik ZHP mogą udzielać pełnomocnictw innym osobom, mogą też wyrażać zgodę na udzielanie dalszych pełnomocnictw przez osoby umocowane.
4. W każdym przypadku udzielania oraz wykonywania pełnomocnictw, o których mowa w ust. 3, wymagane jest współdziałanie dwóch osób upoważnionych do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych.
5. Udzielenie pełnomocnictwa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.
6. W razie wątpliwości dotyczących umocowania osób reprezentujących chorągiew lub ZHP na podstawie pełnomocnictw, o których mowa w ust. 3, każda czynność podjęta przez takie osoby wymaga pisemnego potwierdzenia właściwego komendanta chorągwi i skarbnika chorągwi działających łącznie albo Naczelnika ZHP i Skarbnika ZHP działających łącznie.
7. Osobą upoważnioną do reprezentowania ZHP w umowach z członkiem Głównej Kwatery ZHP jest członek Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP wskazany w uchwale tej Komisji.
8. Osobą upoważnioną do reprezentowania chorągwi w umowach z członkiem komendy chorągwi jest członek komisji rewizyjnej odpowiedniej chorągwi wskazany w uchwale tej komisji.
9. Postanowienia ust. 7-8 stosuje się odpowiednio w przypadku sporu pomiędzy ZHP i członkiem Głównej Kwatery ZHP albo chorągwią i członkiem komendy chorągwi.

§ 92

1. W sprawach ze stosunku pracy w imieniu ZHP jako pracodawcy występuje Naczelnik ZHP.
2. W sprawach ze stosunku pracy w imieniu chorągwi jako pracodawcy występuje komendant tej chorągwi.
3. Naczelnik ZHP albo komendant chorągwi może udzielać pełnomocnictw w sprawach ze stosunku pracy, na zasadach określonych w § 91 ust. 3 i 5.
4. W przypadku spraw ze stosunku pracy dotyczących członka Głównej Kwatery ZHP albo członka komendy chorągwi stosuje się odpowiednio § 91 ust. 7-9.

§ 93

1. ZHP i chorągwie mogą prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego.

2. Sposób i zakres prowadzenia działalności gospodarczej i finansowej ZHP i choraągwi określają przepisy prawa oraz wewnętrzne regulaminy i instrukcje ZHP wydawane przez Główną Kwaterę ZHP.

§ 94

1. W ramach działalności zabrania się:
 - 1) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem ZHP w stosunku do członków jego władz, pozostałych członków ZHP lub pracowników oraz osób im bliskich;
 - 2) przekazywania majątku ZHP na rzecz członków jego władz, pozostałych członków ZHP lub pracowników oraz osób im bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeśli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
 - 3) wykorzystywania majątku ZHP na rzecz członków jego władz, pozostałych członków lub pracowników ZHP oraz osób im bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie wynika bezpośrednio z realizacji celów statutowych ZHP;
 - 4) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie władz ZHP, pozostali członkowie lub pracownicy ZHP oraz osoby im bliskie na zasadach innych niż od osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.
2. Osobami bliskimi w rozumieniu ust. 1 są osoby, z którymi członkowie władz ZHP, pozostali członkowie ZHP lub pracownicy pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

ROZDZIAŁ 13. Postanowienia końcowe

§ 95

1. Uchwałę w sprawie zmiany Statutu ZHP podejmuje zjazd ZHP większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy osób uczestniczących w zjeździe z głosem decydującym.
2. Projekty uchwał w sprawie zmiany Statutu ZHP wraz z uzasadnieniem, zawierającym analizę skutków proponowanych zmian, mogą wносить władze naczelne ZHP, grupa co najmniej 15 uczestników zjazdu ZHP z głosem decydującym lub grupa co najmniej 50 instruktorów ZHP.

§ 96

1. Uchwały w sprawie zmiany nazwy, połączenia z innym stowarzyszeniem, rozwiązania ZHP podejmuje zjazd ZHP większością 2/3 głosów w obecności co najmniej 3/4 osób uczestniczących w zjeździe z głosem decydującym.
2. Projekty uchwał, o których mowa w ust. 1, muszą zostać wniesione przed zjazdem ZHP w terminie wskazanym w § 58 ust. 1 lit. b.
3. Jeśli projekt uchwały w sprawie rozwiązania ZHP uzyskał na zjeździe ZHP większość głosów wskazaną w ust. 1, ale bez spełnienia wymogu obecności wskazanej w ust. 1 liczby osób, następny zjazd ZHP podejmuje uchwałę w sprawie rozwiązania ZHP większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy osób uczestniczących w zjeździe z głosem decydującym.

Tekst oraz zapis nutowy Hymnu ZHP

Tempo marsza

Wszy - stko co na - sze Pol - sce od - da - my w niej tyl - ko ży - cie więc i - dziem żyć

Świ - ty się bie - lą o - twó - rzmy bra - my roz - kaz wy - da - ny wstań w słoń - ce idź

REFREN:

Ra - mię pręż Sła - bość krusz Du - cha też Oj - czy - źnie mi - lej służ Na jej zew

w bój czy w trud Pój - dzie rad har - ce - rzy pol - skich ród har -

ce - rzy pol - skich ród.

1. Lilijka ZHP

2. Znaczek Zucha

3. Krzyż Harcerski

NACZELNICZKA ZHP

hm. Martyna Kowacka

